

Айылба абыланга

ТЫАЛ — ДЫНГНЭЭХ ТАЛААН

Турабын. Истэбин..
Тыал дыкти куолаын.
Мин сөвө саныбын
Тыал эбэх талаанын.
Тыал поэт эбит дии:
Тыал дыкти дууналаах,
Тыал араас ыралаах,
Тыал кэрэ хоноондох
Күүстээхтик ургүйдэ
Романтик хоноондох,
Намынык илгийдэр
Лирика хабанаах.
Тыал дынгнээх музыкан:
Күн араас ырыалаах,
Чуор кэрэ куоластах,
Сүр күүстээх саналаах.
Истэбин эн тыаскар
Симфония ооннуур,
Эн нарын куолаын
Сүрэйн долгуутар.
Тыал бертээхий да уус:
Тыал уран тарбахтаах,
Тыал күүстээх илинлэх,
Тыал мындын харахтаах.
Сылайбат үлэнит,
Ахсаабат сүбэнит,
Кэхтибет күүс эбит
Айанныйт бу тыалбыт.

* * *
Сэбидэхтер олох тиңэх
ырыатын ыллааннаар
Саннишардык тэлибирин
дайаллар.
Күүннүү хахсаат тыалга
үйдэрнан
Көнүс урдунэн тэлээрэ
көтөллөр.

* * *
Олордугут энги күннээх
олору,
Бэлэхтээтигит сиргэ
ыраас салгыны
Ол ишин төрөөбүт
айылбайт
Бэлэхтиир ураты
музыканы.

ҮРҮН ТҮҮН

Сайынтын үүн күн кэнниттэн
Сыралжан сыйлайан утуда.
Сафахха уон араас өнүнэн
Оониоото бүтэхник саһарба.
Күнүску күрүлэс куйастан
Көниньбүт айылба күх сыта
Киэнээн сиккингэр үйдэрэн,
Киэнгэйдийдийн толордо.
Таптыбын арылхай үрүн түүн
Ып-ыраас чуумпутун истэрбин.
Түймараа таалабын тыннаммын
Алаадын саймаархай салгыны.

* * *
Намылына кындымын
Нунаан бүгүн ну халлаантан,
Кыннынын бырастылаһарды,
Күдээрийн хаар тэлээрэ.
Былт бынтын тыган
Саасын күммүт сыйдаайар,
Бытархай хаарга уотун ынан
Сандарыччы күлүмнээр.
Сарыа садарах кымнэр
Көөнүктэн көтөллөр.
Сарданалаах санаалар
Көрүлүү үнкүүлүүллэр.
Сахам сирин саасын кэмий
Абылангаах көстүүтэ
Дуунам кэрэ ситимнэрин
Ийнинлэрин көбүттэ.

* * *
Сайынныт баарын биллэрэн
Сандарыччы күммүт тыкта.
Сарданалаах сылаанын ынан
Сылам куйас сатылаата.
Күндул халлаан күндээрэн
Күлүм-чаыбын мэндээрдэ.
Күх кырыслыт көлөнүнүрэн
Кеенжин сыта дыржыдай.
Ыраас салгын сайа бирзэн
Ыйырхахтаан тыннныбыт.
Ыллыыр күххэ көнчүйэн
Ыллар күүхэ эбиннинбит.

* * *
Кетеллөр көмүс сэбидэхтэр
Сикингэ тыалга намылына.
Кындымыннлар күн уотугар
Сып-сыйтытык кылбачына
Ким этэ: «Күүннүү айылба
Курус, санынаар,»—дизэн?
Кинижэх баар эбээт, хата,
Күрүүлэх дыкти кильбиэн.
Керүн, тулайтын дуойнай:
Хайдахтаах кэрэ көстүүнүй.
Хамга күх солбуллар дуйя
Кеччүтэр киши харафын.
Күүннүү тыал өлбөт —
Күүнүү эбин түмүнэр.
Кындаан кынны ийнээт,
Силиглии тиллэр.

* * *
Ходуна барыта оттонон
Кинээри күөүнэн кылбайбыт.
Кэбиниллэх оттор
Курулэнэн томтойбуттар.
Сайыгы туёк тумкэнэн
Дыон сургээт көтөүллүбүт,
Күүннүү айылба көмүс дуйнуу
Тиринилэр күнтэн килэрийонт.
Тыал кишина санааты чэлчири
Кэрэ кэмнэрэ үүннүлэр.
Бу кэмнэ саа тыанаа мэнээтиир,
Булт абыланга түбүлүүр.
Сыннан, уз кишине,
Тарбат сайнгын сылаафын.
Үлээтиг күххэ сөбүн
Кыстыкка күүскүн түмүн.

ҮРҮН САНАА

Силлиэ тыал уйнүйан,
Хаары өре ытыйар
Саасын чаыбын күн уотуттан
Хаар кыныннаа умайар.
Кылапачайар мөнүүрэ уот бынынан
Кыннаар бэргээнин анинынан,
Күлүм санаа кынатыгар уйдаран,
Күдэрик хаары тэлэн ийнбийн.
Үрүн күн кинкинир халлаантан
Үрүүлэх сырдыгын ынэр.
Үйт туран хаарга буукуллан
Үрэллэр сардаага тулабар.
Араас санаа кыныннаа тырымнаан
Дуунабар сильнэр тарбанар.
Алгыстаах ийнээр таыннаан
Дайаллар мин эппэр-хааммар.

* * *
Былтытаах күннэр бүрүүкэн
Кэмниэ кэнээс айннынлар.
Быстаас былтытар быстарынан
Кэтэспит күммүт күлүм аллайар.
Үс күннээх хаар үллүктээн
Кири-хаыбы ыраастык сапыт.
Үрүн тунан кылбаарынан
Киинжэх кэрэн санапыт.
Сана түспүт хаарга тыран
Сонуннук суюлбутун үктүүбүт.
Уруку кунаажаннаар умнан
Угийар кэрэлэри эрэ түстүүбүт.
Кырыма манган хаар анныгар хаалбыт
Кирдээх суюллары умнумуухайын.
Ыраастык, чэбэрдик олороммут
Көмүллүбүт аныылары
Боруустуухайын.

* * *
Ахсынны тохуттар тымныта
Сатылаан турар кэмнээр
Айылба көстүүтүн талынта
Үйдэгээ ыраас да киэнээр.
Таындыра эрэд күн кинирэн
Харана саба барыйар,
Тунаархай сырдыгын күндээрдэн
Халлаантан ый сандаарар.
Алынтаах ол дыкти сардаага
Тулалытаах эйгэн тупсарар
Алгыстаах күн уотун тэйтэн
Тыкптын барытын киэргээр.

Тоёо бу дыктийтэй хаарбыт
Симэммит сиэдэрэй оноордуу,
Толору суулстаах халлааммыт
Сиргэ сатылаан түстэ дуу?

Сиргэ тэлгэммит халлаан

Иэнитээр сэрэн үктүүбүн,

Сүдү киэнг кэмнэммэт куйаар

Сорюто буоларын өйдүүбүн.

* * *

Сахабыт сирэ ураты

Ханна да суюх дыктиллэх

Бу манна үүнэр айылба

Ирбэт тонг муус уктэллэх.

Саныахха дынбэ дааны,

Күн аайы мунуунан хаамын...

Арааа, күн саамай итиитин,

Арчылырын күүнүн—барытын

Хоту сир уордатын сылтыар,

Кини уобун күүнүрдэр

Ураты туспа аналлаах

Үгүттуур, корөр быннылаах.

Ол ишин сайынтын кылгас кэм

Баламат күүстээхтик күөү ынэр.

Айылах, кэмий түгэнгэ

Бары барыта эмискэ бунар.

Күн уотун суюн күүнүттэн

Барынын быныыр түннүттэн

Көстүүтэй, уллубут дыригэ

Бар мууспүт арчылын сыйтада.

ОРКОН.

Телевидение программы

ПОНЕДЕЛЬНИК, 17

1-я программа. Канал ОРТ 15.00 Новости 15.20 «Альберт—пятый мушкетер» М-с. 15.45 Марафон-15 16.00 Звездный час 16.40 «Нико и его друзья» Молодежный с. 17.10 «...До шестнадцати ч старше» 17.35 Вокруг света 18.00 Новости (с сурдопереводом) 18.15 «Девушка по имени Судьба» 19.05 Погода 20.00 Понедельник с Познером Программа «Человек в маске» 20.45 «Спокойной ночи малыши» 21.00 Время 21.45 Фантастический сериал «Полтерgeist» 5-я с. 22.40 Футбольное обоз. 23.10 «Линия кино» Юзас Будрайт в исторической драме «Месть» 01.00 Новости. 2-я программа Якутск 07.00

ВТОРНИК, 18

1-я программа. Канал ОРТ 06.00 Телеканал «Доброе утро» 09.00 Новости 09.15 «Девушка по имени Судьба» 10.35 «Смехопанорама» 11.10 «Пес и кот» Мультф. 11.30 «Угадай мелодию» Телеграфа 12.00 Новости 12.10 «Семнадцать мгновений весны» 1-я серия 13.20 Человек из закон 13.45 «Маша и волшебное варенье» Мультф. 14.15 КВН-ассорти 14.20 Авторская программа Эд. Радзинского «Загадки истории» «У нас от ума одно горе» Часть 1-я 15.00 Новости 15.15 Пресс-экспресс 15.20 «Альберт—пятый мушкетер» М-с. 08.40 «Клубничка» Телес. 09.05 «Дорогая редакция» 15.55 Мульти-троллия 16.10 Волшебный мир или синема 16.40 «Нико и его друзья» Молод. сериал 17.10 «...До шестнадцати ч старше» 17.35 Вокруг света 18.00 Новости (с сурдопереводом) 18.15 «Девушка по имени Судьба» 19.05 Погода 19.10 Час Пик 19.35 «Угадай мелодию» 20.00 Тема 20.45 «Спокойной ночи, малыши» 21.45 Все фильмы Гайдая Д. Харатьян и С. Мишулин в комедии «Частный детектив», или операция «Кооперация» 23.35 «Театр + TV» Алла Демидова 00.20 Хит-парад 01.00 Новости 01.15 Пресс-экспресс

СРЕДА, 19

1-я программа. Канал ОРТ 06.00 Телеканал «Доброе утро» 09.00 Новости 09.15 «Девушка по имени Судьба» 10.00 Тема 10.40 «В мире животных» (с сурдопереводом) 11.15 «Пингвины» М-ф. 11.30 «Угадай мелодию» Телеграфа 12.00 Новости 12.10 «Семнадцать мгновений весны» 2-я серия 13.25 М-мы: «Детство Ратибора», «Шесть Иванов—шесть капитанов» 14.00 КВН-ассорти 14.20 Авторская программа Эд. Радзинского «Загадки истории» «У нас от ума одно горе» Часть 2-я 15.00 Новости 15.15 Пресс-экспресс 15.20 «Альберт—пятый мушкетер» М-с. 15.45 Кактус и К 15.55 Дом-соль 16.10 Зов джунглей 16.40 «Нико и его друзья» Молод. сериал 17.10 «...До шестнадцати ч старше» 17.35 Вокруг света 18.00 Новости (с сурдопереводом) 18.15 «Девушка по имени Судьба» 19.05 Погода 19.10 Час Пик 19.35 «Угадай мелодию» 20.00 «Чтобы помнили...» Леонид Быков Ведущий— В. Филатов 20.45 «Спокойной ночи, малыши» 21.45 Время 21.45 Л. Быков в фильме «Максим Перепелица» 23.30 Пресс-клуб 00.35 Пресс-экспресс 00.45 Новости 19.05 Погода 19.10 Час Пик 19.35 «Угадай мелодию» 20.00 «Чтобы помнили...» Леонид Быков Ведущий— В. Филатов 20.45 «Спокойной ночи, малыши» 21.45 Гена Мультф. 16.10 «За оконицей» Фольк. фест. 17.15 «Лукоморье» 18.00 «Посмотри на себя» 18.25 «Клубничка» Телес. Якутск 18.55 Мультф. 19.00 «Арчи» Баанын ханаайыстыбалаара рынок оломугар 19.30 «Айан» Телепрограмма для автомобилей 19.40 «Саха сирэ» (Якутия) Канал «Россия» 20.00 Вести Якутск 20.30 По итогам визита членов Правительства РС (Я) в Швейцарию Канал «Россия» 21.15 «Санта-Барбара» Якутск 22.15 «Тулябат барыта хайалар» «Сахафильм» Канал «Россия» 23.00 Вести 23.20 Горячая десятка 00.15 «Только для взрослых» 00.25 Товары— почтой

ЧЕТВЕРГ, 20

1-я программа. Канал ОРТ 06.00 Телеканал «Доброе утро» 09.00 Новости 09.15 «Девушка по имени Судьба» 10.00 «Чтобы помнили...» Леонид Быков Ведущий Л. Филатов 10.40 «Клуб путешественников» (с сурдопереводом) 11.25 «Дудочка и кувшинчик» М-ф. 11.35 Смак 12.00 Новости 12.10 «Семнадцать мгновений весны» 3-я серия 13.20 Мультфильмы «Девочка в цирке», «В порту» 13.55 КВН-ассорти 14.15 Авторская прога. Эд. Радзинского «Загадки истории» «Убийство Распутина» Часть 1-я 15.00 Новости 15.15 Пресс-экспресс 15.20 «Альберт—пятый мушкетер» Мультф. 15.45 Остров Чунга-Чанга 16.10 Тин-тоник 16.40 «Нико и его друзья» Молод. сериал 17.05 Рок-урок 17.35 Вокруг света 18.00 Новости (с сурдопереводом) 18.15 «Девушка по имени Судьба» 19.05 Погода 19.10 Час Пик 19.35 Удивительные истории «Моя семья» 20.45 «Спокойной ночи, малыши» 21.00 Время 21.45 Премьера первого канала Пирс Броснан в боевике «Ночной дозор» (1995 г.) 23.35 «Сиреневый туман» Музык. прогр. 00.15 «Мир», Новицкий и другие 00.35 Пресс-экспресс 00.45 Новости 19.05 Погода 19.10 Час Пик 19.35 «Угадай мелодию» 20.00 «Красавица и чудо-ребенок» 21.25 Триумф «Спарты» Канал «Россия

